

בס"ד < עלון מס' 18 > ענייני ברכות הנהנין וט"ו בשבט < שבט חשפ"ג

פנינים וניצוצי אור המתחדשים ובאים מפיו ומשולחנו של
רשכבה"ג מרן שר התורה רבינו חיים קניבסקי זצוק"ל

שיח אמונה

בפצותי שיח

דבר המערכת

לרגל ראש השנה לאילנות - ט"ו בשבט, אנו מגישים לפני המוני בית ישראל הוגי תורת הרב, את הגליון החדש של 'שיח אמונה' בענייני ברכות הנהנין ועוד בענייני ברכות, מתורת הרב בתוספת המדורים הקבועים.

מרגלא בפומיה דהרב זצ"ל דברי הירושלמי (קדושין פ"ד ה"ב) **'עתידי אדם ליתן דין וחשבון על כל מה שראת עיניו ולא אכל'**, כשהרב היה רגיל לצטט זאת, כמקור לחפש אחרי ברכות חדשות, על פירות חדשים שבאו מזמן לזמן.

והנה אשתקד, נר אלוקים טרם יכבה, זכינו במערכת הגליון, להביא בפני הרב מכתב ובו שאלות בענין דברי הירושלמי הללו, כאשר הרב השיב על כל שאלה בפרטות, מפאת קוצר המקום לא נדפסו הדברים אשתקד, ונשמרו לעת הזאת, והרי הם בפניכם בגליון הנוכחי.

כנודע, הרי בעולמו של הרב לא היו כלל מושגים בפרי כזה או אחר, 'מה מברכים על זה?' 'זה העץ והאדמה?' 'צריך על זה ברכה אחרונה?' ושאלות כגון אלו, היו קבועים בנוסח יומי ותמיד, כאשר היו לפניו פירות, לא היה לו בעולמו, אלא ברכת שהחינו, מין שבעה וגדרי בריה. יצוין, כי את ברכת מעין שלוש, היה מקפיד הרב לברך עם כובע ומתוך ברכון.

'חסר לי מאה ברכות'. זה היה דרך הביטוי של הרב לבקש דבר מאכל, בעולמו לא היה כמובן מושג של 'חיפוש דבר מאכל', אלא רק 'חיפוש ברכה', 'חסר לי מאה ברכות'. בשנים האחרונות, היה מי מתלמידיו שהיה מביא בשב, עשבי ועצי בשמים וגם אתרוג, כדי להשלים את המאה ברכות ע"י ברכות הריח, כמעט בכל שבוע, היה שואל הרב בבדיחות של מצוה: 'אולי נביא קוף, יהיה עוד ברכה - משנה הבריות, מאה ברכות היו בראשו תמיד.

בכל שבת ושבת טרח וחיפש, כיצד להגיע למאה ברכות, ובכל שבת היו מכינים לפניו קערה עם פירות בסמין מג'ע א"ש, והיה טרוד בזה ביותר [וראה עוד במדור רשימות תלמידים]. גם בט"ו בשבט היה מביא לפניו פירות מסוגים שונים, למען יוכל לברך ברכת שהחינו, ובכך לקיים את דברי הירושלמי.

במדורים השונים השתדלנו ללקט, ליקוטי בתר ליקוטי בענייני ברכות הנהנין, מהנהגותיו ותורתו של הרב זצ"ל, בתוספת המדורים הקבועים, ישר כח גדול לכל הלומדים הטורחים ומגיבים על הגליונות, הערותיהם והארותיהם מסייעות בידינו אנו. נחזור על הראשונות כי נשמח מאד לקבל עוד הערות והארות והצעות לשיפור בדוא"ל המערכת.

נישא תפלה לא-ל גומל עלינו כי לא תצא תקלה ומכשול ח"ו מתחת ידינו, ותהי ידינו אמונה לשוח בשיח אמונה, ויהא רעוא שדיפ הגליון שכבר מתקבלים בשקיקה בכל תפוצות ישראל, יוסיפו להעביר מתורת הרב זצ"ל ונזכה במהרה לגאולה השלימה.

המערכת

תורת שיח

ליקוטי בתר ליקוטי מתורת הרב זצוק"ל בענייני ברכות הנהנין

טעם שהביא יעקב לעשיו גם לחם

ויעקב נתן לעשיו לחם ונזיד עדשים. לכאורה יל"ע מדוע הביא יעקב לעשיו גם לחם, והלא עשו לא ביקש ממנו אלא נזיד עדשים. ונראה דהנה עדשים מבושלים היו שלקות, ויעקב נסתפק איזה ברכה צריך לברך על שלקות, דבגמרא ברכות ל"ח ב' איפליגו בזה כמה אמוראי, ויעקב חשש להכשיל את עשו בברכה שאינה ראויה ולכן הביא לו גם לחם דבכה"ג שוב אינו צריך לברך על השלקות דזה נפטר בברכת המוציא כדין דברים הבאים מחמת הסעודה.

טעמא דקרא

ליוסף שלחו מכל מין שיש בו ברכה כללית

מעט צרי ומעט דבש. שלח לו ו' דברים וי"ל שרצה לשלוח לו מכל מין שמברכין עליו ברכה כללית [לאפוקי פת ויין שהיא ברכה פרטית] מעט צרי תחת ברכת הריח שצרי הוא הראשון לסמני הקטרת, מעט דבש ברכת שהכל, נכאת הוא שעוה כדפירש"י הוא ברכה האור ששעוה להדלקה [עי' תו' שבת כ' ב' ד"ה עד], לוט הוא ברכת הראי' כמ"ש בברכות נ"ד ב' על לוט מברך זוכר את הצדיקים [ושלח מין שנקרא כן לרמז הענין], בטנים ושקדים האדמה והעץ.

שם

'עד מתי אתה מכניס ראשך בין המחלוקת' אחרי רבים להטות. בברכות ל"ז א' תניא ומעשה

המשך בעמוד 3

שיחת התלמידים

עודיות מהקודש פנימה, מבאי ביתו ותלמידיו של הרב זצוק"ל

מעשי רב, שביבים, פנינים ועובדות, שנכתבו לעלון 'שיח אמונה' על ידי תלמידו ואחינו של הרב
זצוק"ל, הגאון רבי משה ברזם שליט"א

'כשאתה התפללת בה' - ענוה מוחלטת

באחת הפעמים נקלעתי לתפילת שחרית, ולא היה בידי טלית, בקשתי מרבינו שישאיל לי את טליתו, כי ממילא אינו נצרך לה, שהרי כבר התפלל כותיקין, זכורני שבאותה תפילה הרגשתי טעם מיוחד, שלא כהרגלי, נגשתי לרבינו ושחתי לו על כך, רבינו השיב בענוה: 'כשאתה התפללת בה', כביכול אין כל קשר אליו. ענוה מוחלטת.

תפילתו של רבינו, ופנינים שונים

בשנים קדמוניות היה רגיל רבינו להתפלל יותר ארוך ממה שהיה רגיל להתפלל בשנים האחרונות [מפאת חולשתו], רבינו היה משקיע הרבה בתפילה, המשך בעמוד 2

תחושת הכרת הטוב שלא פסקה

יום אחד, כאשר הייתי בביתו, אמר לי שרוצה להראות לי משהו, והלך עמי לכספת שלו, פתח אותה והראה לי תמונה נדירה של החזו"א כשהי' בחור, והדבר הי' לי לפלא, להשערתי, הסיבה לכך היתה, מפני שבאותו הזמן, עשיתי לו איזה עבודה מסויימת על ספריו, וסירבתי לקחת תשלום, לכן רצה לעשות עמי איזה משהו שמורה על חיבה מיוחדת לשם הכרת הטוב, (גם אח"כ היו עוד דברים שביקש להיטיב עמי, הרגשתי היתה, שחובת הכרת הטוב לא משה ממנו, והוא רואה צורך לקיימה בכל עת).

שיחת התלמידים

לצעוק על איש, רק פעם אחת ראה את החזו"א צועק על מישהו, היה זה כאשר אחד אמר לחזו"א 'והרי אמרתם כך וכך', והדברים היו שקר גמור, החזו"א צעק עליו, וגם כמדומה שסילקו מביתו, 'אבל גם שם' - הבהיר רבינו - 'זה לא היה כעס הלב, אלא כעס הפנים, כי היה צריך לגעור בו, פעם יהודי נכנס לחזו"א, וכאשר יצא, אמר החזו"א לנוכחים בחדר: 'מדוע לא נתתם לו מכות?', אבל הוא עצמו לא יכל לכוועס, זה היה חוץ לטבעו.

אמר לי רבינו, שהחזו"א אמר לו, שמיד כאשר אדם מתחיל לדבר עמו, הוא יודע מה טיבו.

עוד אמר, שהחזו"א היה כותב את חידושיו, לאחר שהיה מסודר אצלו לגמרי מה שרוצה לכתוב, ומטעם זה לא היה צריך לכתוב שוב, את הדברים שכתב, בשעה שמסר לדפוס.

עוד סיפר לי, שכאשר החזו"א ביקר את מרן הגרי"ז זצוקלה"ה, אחז הגרי"ז באמצע קרי"ש, ובניו לא רצו להפסיקו, וחיכה החזו"א עד שיסיים שמו"ע, ואח"כ כעס הגרי"ז על בניו, מדוע לא אמרו לו שהחזו"א כאן (ואז היה ממחר לסיים את התפילה, מאידך בניו היו סבורים שאם יאמרו לו, יגרם הדבר טרדה להגרי"ז בק"ש, ועי"ז יתעכב יותר).

באחד מן הטיולים עם מרן החזו"א - סיפר רבינו - עבר אחד ושאלו, היכן גר החזו"א, החזו"א השיב בעונה, והורה באצבעו על כיוון ביתו.

חלילה מלבוזות יהודי!

פעם הייתי בשבע ברכות, לאחר מבנותיו של רבינו, ואחד התכבד בברכת 'אשר יצר את האדם בצלמו', בלא משים לב, הוא טעה והחל לברך 'אשר יצר את האדם בחכמה', אחד מן הנוכחים החל לצחוק בקול רם, וזה גרר את כולם לצחוק, ולא דוקא מפני שזה היה מצחיק, אלא כך הטבע, כאשר אחד צוחק כולם נגררים אחריו, שמתי לב אל פני רבינו, אשר מבין כל הנוכחים, היה היחיד שעמד בגבורה, ולא צחק כלל, חלילה מלבוזות יהודי!

מתי דיבר רבינו בטלפון

ידוע שלא היה לרבינו טלפון, ולא השתמש בדבר זה כלל, אמנם זכרונותי מקרה יוצא מן הכלל, כאשר באו לומר לרבינו, שהגאון רבי יהודה צדקה זצוק"ל, טילפן לאחד מן השכנים בבנין הסמוך, וביקש אם יוכל רבינו לבוא לשם, ולומר לו בטלפון, אם נכון הדבר שאמרו לו בשם מרן בעל הקה"י בענין ציבורי מסוים, [והדבר היה בחיי חיותו של מרן בעל הקה"י], רבינו הלך, משום כבודו, של הרב צדקה זצוק"ל, ורבינו דיבר עמו.

לא מצא מקור נאמן...

זכרונותי כאשר כתב רבינו את ספרו 'ארחות ישר', כפי הנראה היה זה כשכתב את הערך 'דן לכף זכות', הי' ברצונו להביא את המעשה המפורסם, שהיה אסיפת רבנים, ואחד הרבנים הביא עמו מטבע מזמן בית שני, כדי להראותה לרבנים, והמטבע נעלמה, והעלו רעיון לחפש בכיסי הרבנים, ואחד הרבנים לא הסכים, ולבסוף נמצא שאף א' לא גנבה וכו', אך רבינו אמר שרק אם ימצא מקור נאמן למעשה זה יביאנו, ומשלא מצא, לא הדפיסו...

הנהגת החזו"א בשיחות עם צעירים

שמעתי מהגר"ד פרנקל זצוק"ל, שהצורה שרבינו רגיל לשוחח עם צעירים, בהנחת ידו על הגב בחיבה, הנהגה זו לקח מהחזו"א, שכך היה נוהג כאשר היה מדבר עם צעירים.

לא רק בגלל ידיעת חושן משפט, אלא בגלל יראת שמים...

ידוע שסיפר רבינו, ששמע מקרובו ר"י שוורץ זצוק"ל, שהיתה לו חנות מכולת, והי' לו פעם שאלה בחושן משפט, ופנה אל החזו"א, והחזו"א אמר לו: 'אני מכיר חמשה רבנים שאפשר לסמוך עליהם בחו"מ, הגר"י אדלשטיין

ברכזו עצום שאין דוגמתו, פעם אחת, למחרת יו"כ, הביא רבינו את הקיטל [שהיה של אביו - אאזמור' זצוקלה"ה] לא"מ שתח'י, לתיקון, אמי ראתה שהקיטל רטוב כאלו נרטב במים, ושאלה אותו על כך, רבינו השיב לה ש'זה ממה שהזיע בתפילת יו"כ, גורא!

פעם סיפר: שכאשר למד בשיבת לומז'ה בפתח תקוה, הוא הי' הבחור היחיד שגידל זקן, הוא לא חת מפני איש, ולא חשש ללעג של אחרים גם כשחישף חתנים לבנותיו, חיפש בחורים שמגדלים זקנם.

שמעתי מבנו שליט"א שפעם סיפר רבינו, בעונותונתו, שבישיבה למד עם ידידו ורעו הגר"ג נדל זצוק"ל, וכמה שניסה להגיע לגודל התמדתו, לא הצליח.

בבר מצוה לבנו הגרא"ש שליט"א, ביקש ממני רבינו לשיר את הניגון של אאזמור'ר 'תנו רבנן, רבנן דברייטא' [אותו היו נוהגים לזמר ביו"ט], (מאחר שלא ידעתי כ"כ את השיר סירבתי).

זכורני שכאשר סיים רבינו ללמוד את הש"ס כולו, עם אחד מבניו שליט"א, לפני הבר מצוה, לא רצה שיודע הדבר ברבים, אך אחד הקרובים גילה זאת, והגר"ד זלמן דרורי זצוק"ל אמר זאת בדרשתו.

טבילה של מצוה עם שקצים ורמשים

בשיכון חזו"א הי' מקוה שלא הי' מי שיטפל בה כלל, להחליף את המים, לנקות וכל הנצרך, סיפרו אז, שרבינו היה טובל בה, גם כאשר היו במים שקצים ורמשים ממש, מרוב תשוקתו וחיבתו למצוה, לא הי' איכפת לו מכלום.

התבטלות מוחלטת - גם בפני צעירים

שמעתי מת"ח אחד, שכאשר הי' בן 12, נסע עם רבינו להלוויית מרן הגרי"ז זצוקלה"ה, ובסוף הדרך התנצל רבינו בפניו שלא פתח לדבר עמו בד"ת, משום שהוא הי' לבוש בגדים קצרים, ומידי פעם עלול ליגע בבשרו, במקום הצריך נטילה, לכן לא יכל לדבר עמו בד"ת, רבינו חש צורך להסביר מדוע לא דיבר עם ילד בן 12.

עזרתו של רבינו בבית בילדותו

א"מ שתח'י, נשאלה פעם, האם רבינו בילדותו, הי' עוזר בבית, והיא השיבה שלא ביקשו ממנו מעולם עזרה, כי לא רצו להפריעו מלימודו.

ביקור אצל ידיד ת"ח ובעל יסורים

בכל חול המועד, היה רבינו הולך עם ידידו ורעו הגר"ד וינטרוב זצוק"ל, לבקר את ידידם המשותף מיישיבת לומז'ה, הגר"ד נפתלי טפלי זצוק"ל, שהיה בעל יסורים גדול, ולא זכה לישא אשה, והיו לוקחים רבינו והגר"ד את ילדיהם, וגם אותי לקחו עמם, בביקור היו מדברים עמו ד"ת, ומידי פעם גם ביקשו מאיתנו לנגן שירי יו"ט, רבינו והגר"ד לא הסתפקו בביקור גרידא, אלא דאגו גם לשמח עם ניגונים שישירו הילדים.

הנהגת ההורים עם ילדיהם

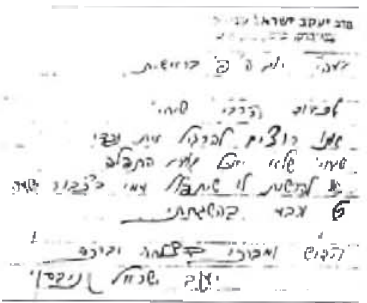
שמעתי מבנו של רבינו, שרבינו אמר, באחת ההזדמנויות, שכאשר מתארחים ילדים נשואים אצל ההורים, צריך מאוד ליזהר שלא להפציר בהם להישאר עוד יום, משום שכל המעשה של פילגש בגבעה התחיל ממה שהפצירו להישאר אצלם עוד יום אחד, (כמובן שכונת רבינו היתה להפציר ולא לבקש בדרך בקשה).

'זה לא היה כעס הלב, אלא כעס הפנים, ופנינים מהחזו"א

שאלתי פעם לרבינו, אם ראה את החזו"א מבקש מחילה ממאן דהוא, רבינו השיב, שלא ראה, והוסיף, שהחזו"א בטבעו לא יכל

הגר"מ ברוך עם דודו הרב זאק"ל

מכתב שנכתב מן בעל הקהילות יעקב זצוק"ל עבור נדח הגר"מ ברוך שליט"א

אף אחד לא רוצה לשמוע אותי

באחד מימי שישי, ערב שבת המלכה, לפני הצהריים, כאשר בא לצאת מביתה של א"מ שתחי, פגש בו אדם אחד, בפרוודור שלפני הכניסה לבית, ודיבר במשך שעה ארוכה, וסיפר את צרותיו באדיקות רבה, וא"מ שתחי והשכנים הבחינו בכך, והדבר היה לפלא ביניהם, איך שרבינו מקשיב לו כ"כ, וכבר הגיע שליח מבית רבינו להודיע שהגר"י זילברשטיין שליט"א, כבר ממתין ללימוד הקבוע של יום שישי, או אז סיים רבינו עם אותו אדם, א"מ שתחי שאלה את רבינו בפליאה, מהי הסיבה שהתעכב כ"כ הרבה עם אותו אדם, השיב לה רבינו: 'אדם זה אמר לי בתחילת דבריו, **אף אחד לא רוצה לשמוע אותי** ולכן החלטתי שעלי לרחם עליו ולהקשיב לו'.

ספרי רבינו

סיפר רבינו, שכאשר התחיל בהדפסת ספרו 'דרך אמונה', ועשה אותו כדוגמת המשנה ברורה, עם ביאור הלכה ושער הציון, ורצה לעשות גם כדמות 'באר הגולה', בראש העמוד למעלה, לציין את מקורה של כל הלכה ברמב"ם, אך כאשר ראה זאת אביו, אמר לו בתמימה: 'אין נאנצ'ן נאך מאכ'ן דעם משנה ברורה?', [לגמרי לחקות את המשנה ברורה?], ולכן לא הדפיס זאת, רק לאחר זמן, בסוף הספר, הדפיס זאת.

הרב זצוק"ל יוצא מאחד מביקוריו אצל אחותו הרבנית ברוך שתחי ברחוב רש"ם 10

קדושתו של רבינו

שמעתי שבספר מעשה איש, שהוציא על החזו"א, נתן העורך לרבינו, לעבור על הטייטה של הספר, טרם הדפסתו, וראה רבינו שכתוב שם, מעשה בשם אשה אחת, והיה כתוב את שמה, רבינו הורה לעורך שלא יזכיר את שם האשה, כמו"כ זכרתי שפעם הביאו לפניו ספר על תולדות א' מגדו, וכשראה שהובאה בו תמונת אשה, הפסיק לקרוא בו, והדבר לא מצא חן בעיניו כלל.

סדר הלימוד עם רבינו בהיותו יתום צעיר [ל"ע]

זכיתי ללמוד עם רבינו בילדותי, הרבה פעמים הייתי מגיע אליו לכולל חזו"א ושם למד עמי את הגמ' שלמדו בחיידר, כמו כן בכל שבת קודש, שכרגיל עושים מבחנים על מה שלמדו במשך השבוע, רבינו היה חוזר איתי על כל הלימוד, ואח"כ הייתי צריך לחזור לפניו, על מה שלמד עמי, וזה ה' המבחן, מלבד זה לא ה' בוחן אותי, גם אזמור"ר זצוקלה"ה מרן בעל הקה"י מעולם לא בחן אותי על לימודי, באחד השנים, לאחר שנים רבות, ביקש רבינו להיעזר בי בדבר מסוים, אמר לי: 'מותר לי לבקש ממך, הרי לימדת אותך תורה'.

זצוק"ל, הגרי"מ בן מנחם, והגר"א משקובסקי זצוק"ל את השניים האחרים לא זכר רבינו, ובהזדמנות אחרת שח רבינו לא"מ שתחי שנזכר בעוד רב, והוא הגר"ב מנדלזון זצוק"ל מקוממיות, ורבינו הוסיף, שהיה מובן מד' החזו"א, שעל רבנים אלו אפשר לסמוך, לא רק משום ידיעתם בחושן משפט, אלא משום היראת שמים שלהם.

בז' בחשוון שואלים על הגשמים - זה מציאות

בתקופה שהי' בא בכל בוקר ללמוד בבית א"מ שתחי, היה ישן שם שינה קצרה, והיה מבקש שאם לא יתעורר, שיעירוהו, אך מעולם לא היו צריכים להעירו.

כמו"כ היה דבר מעניין שכאשר הגיע יום ז' בחשוון, רבינו היה מבקש להתכסות בשנתו, ואף שבאותו היום עדיין היה חם, רבינו חי על פי התורה, ובז' בחשוון שואלים על הגשמים! ויש להאמין שיהיה גשם וקור...

אתמול היה ראש חודש...

באחד הימים, ביקש רבינו מא"מ שתחי שתתקן לו את החליפה, תיקון קל, של מתלה החליפה, למחרת, הביא לה רבינו את אותה חליפה, כאשר המתלה קרוע, והיא הבחינה שהמתלה קרוע במספרים, בצורה ישרה, לפליאתה הרבה, השיב לה רבינו, שאתמול ה' ראש חודש, והיה אסור לעשות את התיקון הזה, כנראה היה זה כמין קנס על כך שנכשלו בשוגג על ידו.

בכל פעם שהוא ממשמש בכיסו, הוא נזכר בחסד ה'

עוד מעשה זכורני, כאשר היה בביתו של א"מ שתחי, באחד מביקוריו הקבועים, ראתה א"מ שתחי על הארץ שקית ניילון קשורה בחוט, ושאלה את רבינו אם היא נפלה ממנו, ואמר שכן, ושהוא צריך אותה, כי היא מזכירה לו חסד גדול שעשה עמו הקב"ה, ועי' שהיא נמצאת בכיסו, נמצא שבכל פעם שהוא ממשמש בכיסו, הוא נזכר בחסד ה' עליו.

'עתון' = 'שְׁמַאטָע'

זכורני כאשר היה רבינו רוצה לומר 'עתון' [בנוגע לעתון חרדי], לא ה' אומר 'עתון', אלא 'שְׁמַאטָע' (סמרטוט), אף שבודאי ה' סבור שיש צורך בעתון חרדי בזמנינו, אבל רצה להראות את פחיתות ערכו, כמו סמרטוט שאכן צריכים אותו, אבל עדיין הוא סמרטוט].

המשך מעמוד 1

תורת שיח

בדבר נתינת מאכל למי שיודע בו שלא יברך - מכתב

קשה לענות על שאלות אלו ואכתוב לך מה שידוע לי מהחזו"א. הנה באו"ח סי' קס"ט ס"ב אי' לא יתן לאכול אלא למי שידוע שיברך ויש מקילין אם נותן לעני בתורת צדקה ועי' ש"במ"ב. והעידו בשם החזו"א זצ"ל שהתיר לכבד אורחים במאכל ומשקה אף שידועים שלא יברכו כיון שכל האיסור משום לפ"ע ואתה מכשילם באיסור יותר גדול הוא איסור שנאה. ועיין היטב בחזו"א שביעית סי' י"ב סק"ט ד"ה ונראה.

חיים קניבסקי

אגרות וכתבים, וראה במדור חזון שיח אות י"א ובמדור תגיד ליעקב

כתב הרא"ש: **שיזהיר את בני ביתו על התפלה ועל נטילת ידים ועל ברכת הנהנין** וכתב רבינו: שיזהיר את בני ביתו על התפלה ועל נט"י ועל ברכת הנהנין. ברכות כ' ב' נשים ועבדים וקטנים חייבים בתפלה ובבהמ"ז, ובסוכה מ"ב א' קטן היודע לדבר אביו כו' היודע לשמור את ידיו כו', **וברכת הנהנין בכלל תפלה**, ועי' שבת נ"ד ב' כל מי שיש בידו למחות באשי ביתו כו' ובסופרים פ"ח המברך צריך שיגבי' קולו משום בניו הקטנים, ושם ולא היו מניחין בניהן קטנים אחריהן, אלא היו מוליכין אותן לבהכ"נ כדי לזרזן במצות.

השם אורחותיו ליום השבת אות י"ג ס"ק י"ז

מנורה בלילי יו"ט ועמד רבי עקיבא וזקפה א"ל רבן גמליאל עקיבא מה לך שאתה מכניס ראשך בין המחלוקת אמר לו רבי למדתנו אחרי רבים להטות אע"פ שאתה אוסר והן מתירין הלכה כדברי המרובין, ולפי"ז י"ל דהני דקתני בתוספתות הני' היו בפעם הא' והב' והא דתניא בברכות היה בפעם הג'.

שם

בדיני מטעמת

ויפדו העם את יונתן ולא מת. ובמדרש אמרו וכי אכל והלא מיטעם טעם לא כן אר"ח בן עזריא המטעמת אין בה לא משום אכילה ולא משום שתי' ולא משום הפסקת תענית ואינה טעונה ברכה, וכתב בזי"ר [ביל"ש רמז קי"ח אות כ"ט] משמע מכאן דאפי' בלע מקרי טועם כיון שאין כונתו לאכילה, ולא הבנתי דכאן הרי כיון לאכילה, ולבאו' אדרבה מכאן ראי' דדוקא אם פלט ואפי' מכרן לאכילה כיון שפולט לא מקרי אכילה וגם כאן לא בלע ולהסוברים דתליא בכונה לאכילה קשה [עי' שו"ע או"ח סי' ר"י ס"ב ובסי' תקס"ז] וצ"ע.

שם

הוראות והנהגות מרן החזו"א זללה"ה כפי שגרסו בכתבי הרב זצוק"ל

ח] העידו בשמו שאין לברך שהחיינו על אכילת אתרוג משום שדר באילנו משנה לשנה (עי' סוכה ל"ה א', וכ"ה במ"ב סי' רכ"ה סקט"ז).

ט] ראו לכון בכל פעם כשמברכים על דבר שאין טעון ברכה במקומו שיהי' אחד אחר ג"כ, ויש לסמוך על הרגל הכונה (ר"ש קוסובסקי ז"ל בשמו, ועי' סי' קע"ח סי' א' בה"ל ד"ה בבית אחד).

י] ילד אכל סוכרי' בפה ויצא מהבית חוצה ואמר לו שצריך לחזור ולברך משום שינוי מקום וכשחזר ונכנס צריך שוב לברך ואפי' מאה פעמים (מבואר בסי' קע"ח ועי' במ"ב סקל"ט דאפי' אוהז הפרי בידו).

יא] מותר לכבד אורחים במאכל ומשקה אף שיודעים שלא יברכו כיון שכל האיסור משום לפ"ע ואתה מכשילם באיסור יותר גדול הוא איסור שנאה (רב"צ במברגר ז"ל ועי' אור"ח סי' קס"ט ס"ב) (ועי' חזו"א שביעית סי' י"ב סק"ט ד"ה ונראה).

יב] בספק ברכות ראו להרהר הברכה (רמ"ג, דהרמב"ם ס"ל הרהור כדבור ועי' אור"ח סי' צ"ד סי' ו' ובמ"ב סק"א) (ועי' בבה"ל סי' ס"ב ד"ה יצא) וכ"כ רעק"א בסי' קפ"ד בשם גור"ר).

יג] כמדומה ששמעתי ממנו דאין ראוי לאכל מזונות תוך הסעודה כי קשה להכריע אם דעתו לשבוע או לתענוג (עי' אור"ח סי' קס"ח ס"ח).

יד] אמרו בשמו שברכת בורא נפשות הוא רשות מדאמר בגמ' (ברכות מ"ד ב') זימנא דכי מדכרנא עבידנא ככולהו משמע דאינו חוב (ושמעתי שכ"פ בתשובה מרש"י) (כפול לעיל סי' י"ב אות י"ד).

הלכות ברכות הנהנין

א] בענין שיעור ד' יציים על אכילת מזונות שאלתי אם חושבין לפי הנפח ואם חושבין עם המילוי שבפנים ואמר לי (כמדומה) שאפשר להקל בספקות אלו (כנראה דסבר דעיקר הדין כהגר"א במ"ב סי' קס"ח סק"ד ולכן הקיל בזה).

ב] כעין מצות קטנים שמוכרין עבור ילדים מברכין ע"ז במ"מ שאין דרך לקבוע ע"ז (עי' סי' קס"ח ס"ז ובמ"ב סקל"ה).

ג] דגים טחונים עם קצת קמח אם נתכוין לרבות מברכין על הדגים במ"מ (מבואר בסי' ר"ח ס"ב).

ד] על אורז (שהוא רייז) במ"מ בורא נפשות (וכ"ה במ"ב סי' ר"ח סק"ה), על ברוינ"ע קאש"ע בפה"א (ועי' מעש"ר סי' ע"א).

ה] אמר שביינות שלנו אפשר להוסיף עד שליש מים בודאי ולברך עליו בפה"ג ולקדש עליו (עי' מ"ב סי' ר"ד סק"ט ל"ב) ור' זרח שפירא נ"י העיד שהתיר במיץ ענבים להוסיף עד מחצה מים ואולי עד שליש יין וב' שלישי מים וצ"ע.

ו] על מים שנתבשלו עם הפירות שעושין קאמפא"ט לשבת מעיקר הדין מברכין על המים בפה"ע אך יותר טוב לברך על הפרי ולהוציא את המים ג"כ בברכה זו (עי' מ"ב סי' ר"ב סק"ב).

ז] ירק הגדל בעציץ שאינו נקוב מברכין עליו בפה"א דלא כח"א ול"ד להמוציא (עי' ירו' ספ"ז דכלאים ועי' בגליון הש"ס) שהוא על הפרטיות שיצא לחם זה מהארץ משא"כ בפה"א שהוא על סוג הפרי (ר' דב לנדא נ"י) ושמעתי שגם על גידולי מים הורה לברך האדמה (ועי' מעשה איש ח"ב ע' קי"ב שר"ד לנדא אמר בשם מרן שכמדומה החילוק בין ל' ארץ לאדמה).

תגיד ליעקב

מכתבי ואמרות מרן רבנו הקהלות יעקב זללה"ה בעניני ברכות הנהנין

בענין נתינת דבר מאכל למי שלא יברך

בעה"י יום ג' פ' בא התשל"א

לכבוד הנכבד וכו' אשר לא אדע איך לתארהו ויהולל בשמו כבוד מוה"ר נ"י.

כבר ידוע לרבים שאני עני איני מורה הוראות [ובאמת אינני בקי בטור וש"ע כראוי למורה הוראות] ועובדא ידענא באחד שה' במצב כזה שה' מוכרח מפני דרכ"ש להזמין לשמחתו אנשים החשודים שאינם מברכים והביא לפניו הכיבוד ועמד והכריז שהוא מברך שהכל להוציא את כל הקרואים, ובירך בקול רם, ואע"פ שלכא' הלא הפלוני החשוד הזה אינו מכוין לצאת מ"מ יש לשער שזה הפלוני חושב בלבו מילא הוא מברך בעדי יהא כן, וזהו כעין כוונה לצאת. ואולי ע"ד זה יש לסמוך ולתת להם.

קריינא דאגרתא ח"ב מכתב שלי"צ

שתיית פחות מכשיעור - לכתחילה

אמר הגר"ח (שליט"א) [זצוק"ל] שמרן החזו"א אמר שמותר לשתות שיעור שהוא ספק ברכה אחרונה וא"צ להחמיר מפני ספק

ברכה (זה לא כש"כ בש"ע סי' ר"י ס"א)

ועיין להלן בהנהגות מוצ"ש עמ' רמ"ב אות כ"ד דראיתי שמרן החזו"א זצוק"ל ומו"ר זצוק"ל טעמו את כוס ההבדלה ונתנו לאחר לשתות רובו והנשאר בכוס חילקו לעומדים שם, וכן נהגו לכתחילה תמיד, ולא הקפידו שהשותה ישתה רביעית כדי שיוכל לברך ברכה אחרונה.

ארחות רבינו, הלכות ברכות הנהנין, אות כ"ה

מעשה בהנ"ל בחתונת מרן בעל הקה"א

ספר לי הגר"ח (שליט"א) [זצוק"ל] שמרן ספר לו שבעת חתונת מו"ר, שנה מרן יין יותר מכזית ופחות מרביעית, ושאלוהו בחורי הישיבה האם לא חושש למ"ב, וענה, ספק ברכות להקל, ומותר לכתחילה, ואח"כ בעת שאמרו גראמען בחתונה אמרו שהחתן (מו"ר) אינו דומה לגיס (מרן), כי מו"ר חושש לזה ושותה או פחות או יותר.

שם, אות כ"ו

חשבון מאה ברכות שרשם לעצמו מרן בעל הקהלות יעקב זצוק"ל

שיח יצחק

מדברי גאב"ד רמת אלחנן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א שליבן מפי גיסו הרב זצ"ל

תשובה. שאלתי את גיסי הגר"ח קנייבסקי (שליט"א) [זצוק"ל], ואמר לי שצריך עדיין ראייה שפחות מכזית פת לא פוטר פירות ואעפ"י שכתוב במשנ"ב (קע"ז סק"ג) וכל שכן כשאכל פת רק פחות מכזית שהרי כתוב בברכות מ"א ע"ב 'פת פוטר' ולא כתוב 'כזית' ואם נחליט שאינו פוטר, גם בנדונו לא יפטר, כי באותו זמן שהחליט לא לאכול יותר פת שוב אין הוא עיקר הפוטר טפל.

מעובד ע"פ חשוקי חמד ברכות מ"א ב', וע"ש עוד

ניתן להאזין לשאלות אקטואליות קצרות מתורת גאב"ד רמת אלחנן שליט"א שליבן מפי גיסו הרב זצ"ל, בקו 04-3760582

א' שבט התשפ"ב

בס"ד בגליון "שיח אמונה" הבא, אנו נעסוק מעט בענייני "ש"ר בשבט", שהוא ראש השנה לאילנות, מדברי תורתו והלכותיו של רבינו שלום"א, ונתעוררנו לכמה שאלות שנמתפקנו בהם בענין זה, ואמרנו אלי יזכנו רבינו שלום"א בתשובתו הרמה.

א. בירושלמי קידושין (פרק ד' הלכה י"ב) איתא: ר' חזקיה ר' כהן בשם רב עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל מה שראת עינו ולא אכל ר' לעזר חשש להרא שמועתא ומצמית ליה פרישין ואכיל בהון מכל מילת חדא בשתא, עכ"ל הירושלמי. ובפני משה וקרבן העדה ביארו בזה (באחד מן הפירושים) שיש ענין לאכול מכל הפירות בשביל ברכת שהחיינו על פירות המתחדשים, וזה מה שנהג ר' לעזר, לקבץ פירות לאכול מכל דבר חדש פעם בשנה, ונמתקנו בזה, האם באמת יש ענין להשתדל (וגם להוציא על זה ממון) כדי שיהא לו פרי חדש, ויוכל לברך עליו שהחיינו, או דילמא רק אם מצא לפניו מין כזה, יברך, אך אין ענין למצוא, שהרי אי"ז ברכת החדש (שהרי יכול לברך על דברים אחרים שהחיינו כגון בנר חדש וכו')?

יש ענין לחפש פרי חדש

ב. באותו ענין, יש להסתפק כאשר מודיעים לאדם (ועדיין לא ראה, כדי להתחייב בברכת שהחיינו לחלק מן השיטות (א"ח סי' רכ"ה סעי' ג')) שיש לו פרי חדש, ויכול לברך עליו שהחיינו, עדיף שישמור הפרי לט"ו בשבט (שהרי אז ראש השנה לאילנות), ואז יברך שהחיינו ויאכלנה, או דילמא, אין ענין, וכאשר מודיעים לו יברך מיד שהחיינו, ודוידיו מקדימין למצוות?

יברך מיד

ג. הלשון בירושלמי הוא "מה שראת עינו", ומשמע דאם לא ראה אין חיוב לראות ולברך, האם באמת זה נכון, או דילמא כל שמודיעים אותו שיש פרי חדש, יזדריז ויחפש לקנותו ולברך עליו שהחיינו?

ישתדל לברך שהחיינו

ד. האם אפשר לומר שדברי הירושלמי ש"עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל מה שראת עינו" וכו', יש להם מקור בפסוק מפורש, שהרי אמר הקב"ה לאדם הראשון (בראשית ב' ט"ז) "מכל עץ הגן אכול תאכל" וגו', וא"כ אזהרה ומצוה זו נשארה לעולם, שיש ענין לאכול מכל הפירות שרואה האדם, האם זה נכון?

יש ענין לברך

ה. הנה לפי פירוש הפני משה וקרבן העדה הנ"ל, דברי הירושלמי אמורים רק בפרי ששיך בו ברכת שהחיינו, האם דעת רבינו שלום"א שדוקא בפירות שיש בהם ברכת שהחיינו, אמרינן כן, או שיש ענין לאכול כל הפירות וכלשון הירושלמי "על כל מה שראתה עיניו" וכו'?

בהכל

ו. בענין דברי הירושלמי הנ"ל, צריך עיון, מדוע התמירו בברכת הנהנין, שעתיד אדם ליתן דין וחשבון וכו', וחרי אינו עושה עפירה אלא רק מבטל אפשרות של ברכה, וגם אין זה חיוב כלל ועיקר אלא מצוה?

גדולה מצוה

ז. האם דברי הירושלמי ש"עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל מה שראת עינו ולא אכל" (אם אין בנות הירושלמי מצד ברכת שהחיינו) נאמרו רק בפירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל, או דילמא בכל הפירות החרישים?

בכל הפירות

ח. ידוע מ"ש"כ רבינו שלום"א בספר זכרון (נדפס בשיח השדה חלק א') דמה שכתוב בגמ' (הוריות י"ג ב') דהרגיל בזיתים הרי זה גורם לשכחה, היינו, מי שרגיל לאכול, וכתב שם רבינו שלום"א, שפעם בשלושים יום, נהשב רגיל, אבל אם כבר עבר שלושים יום מהאכילה הקודמת לא נהשב רגיל, וכעת יש להסתפק, במי שאכל כר"ה שבט כמה זיתים, וכעת חנוני ט"ו בשבט, וחרי זה תוך שלושים יום לאכילה הקודמת, האם לרגל ראש השנה לאילנות יש לו לאכול, עוד זית, מפני שיש ביום זה ענין לאכול הרבה מינים, או דילמא שלא יאכל מפני שיכול לגרום לו לשכחה?

יש ענין

בברכת הדיוס "עוד יזכובן בשיבה" וגו' מערכת הגליון "שיח אמונה"

נר אלוקים טרם יכבה

שו"ת שהשיב הרב צוק"ל אשתקד ערב ט"ו בשבט תשפ"ב עבור עלון 'שיח אמונה'

הרב צוק"ל עונה על שאלות שיח אמונה

רשימות תלמידים בענייני מאה ברכות

ספרתי את הברכות, כי בודאי יש מאה ברכות [כי בלי הסדר היו הרבה ברכות].

• מרשימות תלמידי: כיצד הרב היה מקפיד מאד להאריך בשבת למאה ברכות, ולכן היה ניכר לעמוד במנהג של שבת, ופעם הפסיק ממנהגו, ובהלכות שח בבית שראה שתחיל להאריך אחד עם מכסיר שמיעה וחשש למלאכה בשבת (וע' בספר "ארחות רבינו" (ח"א ע"א רס"ח) שמסופר שהרב שאל את אביו אם מותר לאכול כש"ל כאשר אחד המתפללים לובש מכסיר שמיעה, והקה"ל רצה לזדקק להיתר מסוס דהוי פסיק רישא דלא נוחא ליה ולא הכריע למעשה, והרב החמיר לעצמו).

• פעם ביהכ"פ בא אליו רבי אברהם דוב שולמן שליט"א עם מיני בשמים שיברק עליהם, ואמר לו הרב: אני כבר מסוגר עם מאה ברכות. [וכפי הנראה שסמך על ברכות העולים לתורה, או באופן אחר (עין מסנ"ב סי' נ"א ס"ק י"ד, וסי' תרכ"ב סק"ה)].

• הרב רצ"ל עוד מימי בחרותו לרדת לפני התיבה בשבת במנחה, והטעם כדי להשלים ברכות, כיון דס"ל דשליח ציבור החופר על שמונה עשרה ברכות אלו נוספים לו למנין המאה ברכות, ומלבד זאת רצ"ל הרב בלי שבת, כאשר מסכים לתלמידיו אחר חצות לילה, טועם ומברך ברכות הנהנין, לפי הסדר (מ"ע א"ש).

• שח אחד מתלמידי הרב: הרב לא היה מסיח דעתו בשבת וי"ט עד שמשלים המאה ברכות, ולהמחיש את הדבר כמה הוא קרוב ללבו, יעיד המעשה הבא שארע פעם ביו"ט ראשון של סוכות, שהתעורר הרב ממנוחת הבוקר, ואמר שחלם, שיש לו כבר עוד עשר ברכות, ואינו יודע אם פה אחת, שאולי בעל החלום הוסיף סתם, ואמרתי בפני הרב דאולי באמת כן הוא, שהרי עלה היום למפט"ר, והם חמס ברכות במפט"ר, ועוד שתים בהלל, ושתים בלולב, ואחד לישיב בסוכה, ונחה דעתו!

• יו"ט ראשון של פסח. אמר הרב, היום לא

מאה ברכות

דעת הרב זצוק"ל, שאין חילוק בין אנשים לנשים בחיוב מאה ברכות בכל יום, וגם נשים חייבות בזה (שאלת רב ח"א עמ' פ', הליכות חיים עמ' כ"ט אות נ"ה, עלי שי"ח עמ' נ"ג, נוטרי ברכה פ"ח סט"ז, וע"ש הראי' שהביא).

והזמן שמתחילים למנות את הברכות, הוא מהלילה (שיח התורה ח"א עמ' רע"ח). ולכן יש ליזהר לברך ברכת המזון לפני השקיעה אם רוצה להחשיבה למאה ברכות (שיח יצחק עמ' ל"ד).

וכן בשבת יזהר לברך הברכהמ"ז של סעודה ג' לפני השקיעה, אם רוצה להחשיב זה למאה ברכות (שם עמ' נ"ח אות י"ד).

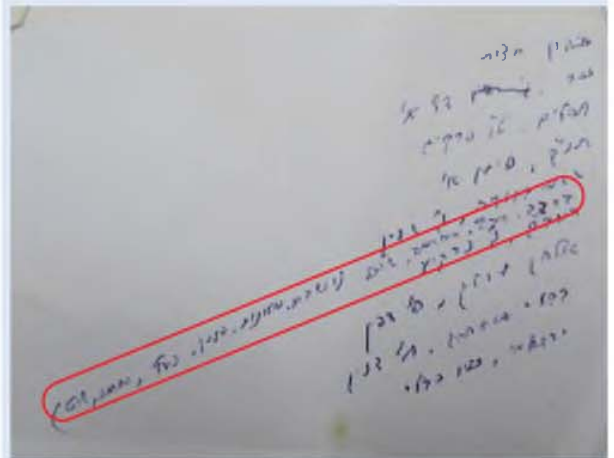
לקראת היארצייט הראשון להסתלקותו של הרב
זצוק"ל לשמי מעלה

נציע להרבנים שליט"א מחברי הספרים היוצאים לאור
מתורותיו והנהגותיו של הרב זצוק"ל
לעדכן על כך בכתובת המכון, ובלג"ד נשתדל לפרסם על
כך בגליון המיוחד שיצא לאור לקראת יום היארצייט

מילה בסלע

'החובות' כבר ידועים לכל, סדרי הלימוד הקבועים של הרב, אלא שבלי שבת נוספו לחובות, עוד חוב - חוב של מצוה - 'מאה ברכות'.

באחד ההזדמנויות, כדי שיהא סדר למשנה, כתב הרב על דף, את סדר חובותיו, מה צריך ללמוד ובאלו ספרים, הרב טרח להוסיף שורה, כך: ברכה, העץ, האדמה, שהכל, בזה לא תם חשבוננו של הרב, הרי בשבת זקוקים ליותר ברכות, והוא טרח להוסיף גם המשך: (ובשבת, מזונות, הגפן, העץ, האדמה, שהכל), ומכאן למדנו דקדוק במצוות מהו...

פיתקה של 'החובות' שרשם לעצמו הרב זצוק"ל בתוכה
הוא מכניס גם את חובות הברכות עבור 'מאה ברכות'

לְטוֹבַת נִשְׁמַת הָרֵב זְצוּק"ל, בִּפְעִילוֹת מְכוּן 'שִׁיחַ אֲמוֹנָה'

הזדמנוּת ללמוד, להבין ולדעת הלכות שבת בשנה אחת, ע"י הלימוד היומי בהלכות שבת שע"י 'שיח התורה'

התורה' המתקיימות מידי חודש, ויוכלו לזכות מידי יום ביומו בהגדרה על סך 1000 ש"ח מלבד הגרלות על ספרי הרב זצוק"ל.

בנוסף באופן מיוחד, כל הלומדים שיתמידו ב-60 הימים הראשונים לפחות 45 ימי לימוד, יקבלו מתנה ללא הגרלה מארז זמירות מהודר 'שיח תפילה', עם ביאורים הנהגות והלכות מהרב זיע"א - בהוצאה ראשונית של מכון 'שיח אמונה' במיוחד לכבוד לומדי הלכות שבת ב'שיח התורה'.

התכנית הייחודית ללימוד הלכות שבת ע"י 'שיח התורה' מתייחדת בהדרכתם ובהכוונתם של מרנן גדולי ההוראה שליט"א, לע"נ הרב זצוק"ל על פי רצונו בחיי חיותו, בקרוב, נפתחת תכנית 'שיח ההלכה' ללימוד הלכות שבת בהספק של עמוד ליום ב'משנה ברורה', במשך שנה אחת. הלימוד יתקיים בארבעה מסלולים, כשלפי בחירת הלומדים ניתן להשתתף בכל המסלולים או בחלקם. המסלול הראשי ללימוד ה'משנה ברורה'.

מסלול תוספת ללימוד ביאור ההלכה ושער הציון, מסלול תוספת ללימוד 'שונה הלכות', ומסלול תוספת ללימוד 'ביאורים ומוספים' ממהדורת דרשו.

השתתפות בכל אחד ממסלולי הלימוד יחד עם מענה על השאלות במערכת של 'שיח התורה' מכניסה את הלומד למאות הגרלות 'שיח התורה' המתקיימות מידי חודש, ויוכלו לזכות מידי יום ביומו בהגדרה על סך 1000 ש"ח מלבד ההגרלות על ספרי הרב זצוק"ל.

ללומדים יוצע בנוסף לכתוב סיכומים וביאורים על החומר הנלמד במסגרת מסלול הלכות שבת ב'שיח התורה', וכן להשתתף במבחנים מסכמים מעת לעת, על מנת להגדיל תורה ולהאדירה ולחיזוק הלימוד בהלכות שבת.

בשמחה של מצוה, מתבשרים המוני בית ישראל על פתיחת סדרי הלימוד היומיים בהלכות שבת שע"י 'שיח התורה', שיפתחו בקרוב, כשעל פי החלטת גדולי ההוראה שליט"א הלימוד יתקיים בספר ה'משנה ברורה' בהספק של עמוד ליום. ויפורסם סדר לימוד מסודר להשלמת לימוד הלכות שבת במשך השנה הקרובה, אחר השמטת כמה מהסימנים הנוגעים פחות להלכה למעשה, ובכך יזכו לברכת השבת על ידי לימוד ושינון הלכות שבת החמורות והמצויות.

סדרי הלימוד נקבעו במעמד רוחני עילאי לכבודה של תורה, שהתקיים בבית מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א ובהשתתפות וראשות גדולי ההוראה ורבני הערים והשכונות שליט"א, שם הוחלט ליסוד את 'שיח ההלכה' לימוד הלכות שבת מידי יום במסגרת מפעל 'שיח התורה' שהוקם על ידי מכון 'שיח אמונה', לטובת נשמת הרב זצוק"ל שהביע את רצונו עוד בטרם כבה נר האלוקים על החשיבות והתועלת שבלמוד קבוע של הלכות שבת בקביעות.

במעמד הנעלה השתתפו ונשאו דברים, הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א חבר מועצת וגאב"ד רמת אלחנן, הגאון רבי שבח צבי רוזנבלט שליט"א רב העיר בני ברק, הגאון רבי יהודה סילמן שליט"א ראב"ד בד"צ בני ברק, הגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א רבה של שכונת ברכפלד במודיעין עילית, הגאון רבי מנחם מנדל לובין שליט"א רבה של שכונת רמת אהרון, בנו של הרב זצוק"ל הגאון רבי יצחק שאול קניבסקי שליט"א, חתנו של הרב זצוק"ל הגאון רבי דוד אפשטיין שליט"א, ונכדו של הרב זצוק"ל הגאון רבי גדליה הוניסברג שליט"א.

לטובת תמריץ ללומדים והמשתתפים, יכנסו כל הלומדים שיעמדו במבחנים שיערכו מידי יום, במאות הגרלות 'שיח

במסגרת סדרי הלימוד בהלכות שבת הנפתחים ב'שיח התורה' שיפתחו בקרוב, יתקיימו מבחנים יומיים בטלמסר של 'שיח התורה' שמספרו 03-3085000, וכן בעמדות 'נדרים פלוס' בחיפוש המוסד 'שיח התורה'.

מה נהדר

מראות הוד משולחנו של הרב זצוק"ל בימים אלו

בכתיבת אותיות לעילוי נשמת הגאון רבי שמשון דינן זצ"ל בבית הרב זצוק"ל ע"י בנו הגר"ש קניבסקי שליט"א

תלמידי ת"ת 'מבקשי תורה' במודיעין עילית נכנסו לבחינה בבית הרב זצוק"ל ע"י בנו הגר"ש קניבסקי שליט"א

לרגל סיום סדר זרעים מהירושלמי בסדר הלימוד הנלמד דבר יום ביומו בבית המדרש 'לדרמן' לטובת נשמת הרב זצוק"ל ע"י בנו הגר"ש קניבסקי שליט"א, התקיים מעמד הסיום בשילוב סעודת מצוה בבית הרב זצוק"ל

שיחת חולין

מהנעשה והמתחדש בענייני דימוא

בפעילות מכון 'שיח אמונה' לעילוי נשמת הרב זצוק"ל, הצטרפו ישיבת משכן התלמוד בקרית ספר העומדת בראשות הגאון ר' יוסף קסלר שליט"א רב קהילת אוהל מנחם בעיר, ובנשיאות הגאון ר' חנניה יו"ט ליפא ליוש שליט"א רב שכונת גרין פארק למזים מדובבי שיח ללימוד בספר 'ארחות יושר'.

במעמד רב רושם, קיבלו ראשי הישיבה ותלמידיה את בנו של הרב זצוק"ל הגאון רבי יצחק שאול קניבסקי שליט"א שבחן את התלמידים ונשא דברים לרגל מעמד היסוד לתכנית, כשדבריו העיד: "במשך שלושים ימים אבא הרב זצ"ל כתב את הספר ארחות יושר", והביא כדבריו מדברי אביו הרב זצוק"ל: "בישיבה לומדים איך להתפלל".

לאחר מ"כ בחן הגאון שליט"א את התלמידים ועמד בהתפעלות על ידיעותיהם הנרחבות והמקיפות בסוגיות שנלמדו בישיבה במהלך החדשים האחרונים, בסיום המעמד עברו בני הישיבה לקבל מידיו של הגר"ש שליט"א את ספרי 'ארחות יושר' נדבת מכון שיח אמונה.

המעמד הותיר רושם כביר על תלמידי הישיבה שבימים אלו מתחילים בלימוד 'ארחות יושר' כסדר, לע"נ הרב זצוק"ל, ניתן להאזין להקלטות מהמעמד בטלפון שמספרו: 03-306-4815.

מכון 'שיח אמונה'

לחאדרת ספרי מנן רשכבה"ג הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

טל: 03-30-77700

פקס 072-2606425

טלמסר לשמיעת שיעורי הירושלמי

מהגאון רבי יצחק שאול קניבסקי שליט"א

ולהשתתפות בסדרי 'שיח התורה'

03-308-5000

להרשמה לקבלת העלון:

se3077700@gmail.com

